

23 Ιανουαρίου 2016

Εισήγηση του Οικουμενικού Πατριάρχη στη Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών

[Ορθοδοξία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Συνέδρια](#)

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Κ. Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΑΞΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ

ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

(Γενεύη, 22 Ιανουαρίου 2016)

* * *

Μακαριώτατοι και πεφιλημένοι εν Κυρίω Αδελφοί, Προκαθήμενοι των κατά τόπους Αγιωτάτων Ορθοδόξων Εκκλησιών και σεβάσμιοι εκπρόσωποι των κωλυθέντων μετασχείν εις την παρούσαν Σύναξιν αδελφών Προκαθημένων, μετά των τιμίων συνοδειών Υμών.

Ως εύ παρέστητε εν τω ιερώ τούτω χώρω της καθ' ημάς Αγιωτάτης Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τω Κέντρω τούτω τω αφιερωμένω εις την διακονίαν της πανορθόδξου ενότητος, το οποίον εφιλοξένησε και φιλοξενεί ήδη επί δεκαετίας πληθύν διορθοδόξων και πανορθοδόξων συναντήσεων, δι' ων σφυρηλατείται και προάγεται η ενότης της Αγιωτάτης Ορθοδόξου Εκκλησίας. Από καρδίας ευχόμεθα όπως η διαμονή Υμών ενταύθα είναι δι' έκαστον εξ Υμών κατά πάντα ικανοποιητική και ευχάριστος, το δε έργον ημών καθοδηγούμενον από την πνοήν του Παρακλήτου αποφέρη καρπούς πλουσίους εις αγάπην και οικοδομήν του σώματος της Εκκλησίας εις δόξαν Θεού.

Ως γνωστόν, η παρούσα Σύναξις ημών επρόκειτο να πραγματοποιηθή εν τη έδρα ημών, αλλ' έκτακτοι αντικειμενικαί περιστάσεις, εμποδίζουσαί τινας εκ των αδελφών όπως μεταβώσιν εκεί, επέβαλον την μετάθεσιν του τόπου της συναντήσεως ημών ενταύθα. Ευχαριστούμεν πάντας Υμάς διά την κατανόησιν της ανάγκης της αλλαγής ταύτης, και διά την πρόθυμον έλευσιν Υμών ενταύθα προς πραγμάτωσιν του ιερού σκοπού της παρούσης Συνάξεως.

Όντως, πάσα Σύναξις επί το αυτό ημών των εμπειπιστευμένων υπό της χάριτος και του ελέους του Θεού την ηγεσίαν της Αγιωτάτης Εκκλησίας Αυτού είναι ιερά. Η παρούσα όμως Σύναξις κέκτηται όλως ιδιαίζόντως τον χαρακτήρα τούτον, διότι συνδέεται προς την θεμελιώδη εκκλησιολογικήν αρχήν της συνοδικότητος της Εκκλησίας, έχουσα ως κύριον αντικείμενον αυτής την προετοιμασίαν της μελλούσης ίνα συνέλθη, συν Θεώ, Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Αγιωτάτης Ορθοδόξου Εκκλησίας ημών. Συνήχθημεν, όθεν, εδώ, διά να επιτελέσωμεν καθήκον

όντως ιερόν, και διά τούτο έχομεν όλως ιδιαιτέρως ανάγκην της ενισχύσεως και του φωτισμού του Παρακλήτου, αλλά και της εκ μέρους ενός εκάστου εξ ημών αγαθής προαιρέσεως, μακράν οιωνδήποτε άλλων σκοπιμοτήτων, όπως συντελέσωμεν διά των αποφάσεων ημών εις την πραγμάτωσιν της ήδη εξαγγελθείσης υφ' ημών Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Διότι εις ημάς ανέθηκεν η Θεία Πρόνοια το μέγα χρέος και προνόμιον όπως δώσωμεν σάρκα και οστά εις το όραμα των μακαριστών προκατόχων ημών, οι οποίοι προ πεντήκοντα και πλέον ετών συνέλαβον την ιδέαν της συγκλήσεως της Συνόδου ταύτης. Εις ημάς ανήκει πλέον η μεγάλη ευθύνη όπως συντάμωμεν τον χρόνον, τον ήδη κατά πολύ συνεσταλμένον, και άνευ περαιτέρω χρονοτριβής μετατρέψωμεν το όραμα εις πραγματικότητα. Τούτο ήδη, εκτός των αιδιίμων προκατόχων ημών, αναμένει και ο πιστός λαός του Θεού, αλλά και αυτοί ούτοι οι έξω των κανονικών τειχών της ημετέρας Εκκλησίας χριστιανοί, διό και πάσα περαιτέρω τυχόν αναβολή της πραγματώσεως της Συνόδου μόνον τους εχθρούς της Εκκλησίας ημών και τον χαιρέκακον Αντικείμενον θέλει ικανοποιήσει.

Η Σύναξις ημών αύτη κέκτηται όλως ιδιαιτέραν σπουδαιότητα διά τον λόγον ότι καλείται να διευθετήσει ζητήματα και πτυχάς της τε υπολειπομένης προετοιμασίας και της όλης λειτουργίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Προς τούτο επιθυμούμεν να υπομνήσωμεν εις την Υμετέραν αγάπην ωρισμένας εκ των βασικών αρχών, τας οποίας ημείς αυτοί δι' επισήμων αποφάσεων ημών απεδέχθημεν και εθεσπίσαμεν, και τας οποίας, ως είναι φυσικόν, υποχρεούμεθα να σεβασθώμεν και τηρήσωμεν μέχρι τέλους.

1. Επί της θεματολογίας

Ως γνωστόν, η θεματολογία της Συνόδου καθωρίσθη διά πανορθοδόξου αποφάσεως της Α' Προσυνοδικής Πανορθοδόξου Διασκέψεως (1976), περιλαμβάνει δε τα εξής δέκα θέματα κατά την εις τα Πρακτικά της Διασκέψεως σειράν:

- α)** Ορθόδοξος Διασπορά.
- β)** Το Αυτοκέφαλον και ο τρόπος ανακηρύξεως αυτού.
- γ)** Το Αυτόνομον και ο τρόπος ανακηρύξεως αυτού.
- δ)** Τα Δίπτυχα.
- ε)** Το ζήτημα κοινού ημερολογίου.
- ς)** Κωλύματα γάμου.

ζ) Αναπροσαρμογή των περί νηστείας εκκλησιαστικών διατάξεων.

η) Σχέσεις Ορθοδόξων Εκκλησιών προς τον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον.

θ) Ορθοδοξία και Οικουμενική Κίνησης.

ι) Συμβολή των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών εις την επικράτησιν των χριστιανικών ιδεωδών της ειρήνης, της ελευθερίας, της αδελφοσύνης και της αγάπης μεταξύ των λαών και άρσιν των φυλετικών και λοιπών διακρίσεων.

Κατά τον ισχύοντα Κανονισμόν, έκαστον των ως άνω θεμάτων, θα έδει να διέλθη το στάδιον της προπαρασκευής διά της εξετάσεως αυτού υπό Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικής Επιτροπής, ήτις θα συνέλθη κατ' επανάληψιν έως ότου επιτύχει την ομόφωνον διατύπωσιν του σχετικού κειμένου, το οποίον εν συνεχεία θα έδει να τύχη της εγκρίσεως Προσυνοδικής Πανορθοδόξου Διασκέψεως διά να παραπεμφθή τελικώς άνευ ετέρου εις την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον.

Εκ των ως άνω θεμάτων τα οκτώ διήλθον ήδη το στάδιον της προπαρασκευής και εγκρίσεως αυτών υπό Προσυνοδικών Πανορθοδόξων Διασκέψεων, ενώ τα δύο εξ αυτών, τα αφορώντα εις το Αυτοκέφαλον και τα Δίπτυχα δεν έτυχον ομοφώνου αποδοχής κατά τας επανειλημμένας συναντήσεις της Προπαρασκευαστικής Επιτροπής ώστε να τύχουν τελικώς εγκρίσεως υπό τινος Προσυνοδικής Διασκέψεως και αποτελέσουν ούτω θέματα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου.

Εν όψει της ουτωσί διαμορφωθείσης καταστάσεως ευρέθημεν προ του διλήμματος η να αναβάλωμεν την πραγματοποίησιν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου έως ού επέλθη συμφωνία και επί των δύο τούτων θεμάτων η να χωρήσωμεν εις την σύγκλησιν αυτής αρκούμενοι εις τα οκτώ θέματα.

Επί του ερωτήματος τούτου υπήρξε πανορθόδοξος απόφασις όπως χωρήσωμεν εις την σύγκλησιν της Συνόδου αρκούμενοι εις τα οκτώ θέματα άτινα έτυχον ομοφώνου εγκρίσεως υπό Προσυνοδικών Διασκέψεων.

Κατόπιν τούτου, η Σύναξις ημών κατά Μάρτιον του έτους 2014 ομοφώνως απεφάσισεν όπως συγκληθή η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος εντός του έτους 2016 αφού προηγουμένως Ειδική Διορθόδοξος Επιτροπή προβή μέχρι του Πάσχα του έτους 2015 εις τας ακολούθους ενεργείας:

α) αναθεώρηση (revise) τα υπό της Γ' Προσυνοδικής Διασκέψεως συμφωνηθέντα Κείμενα περί των θεμάτων: *Ορθοδοξία και Οικουμενική Κίνησης. Σχέσεις Ορθοδόξων Εκκλησιών προς τον λοιπόν χριστιανικό κόσμο* και, *Συμβολή των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών εις επικράτησιν της ειρήνης κ.λπ.*

β) επιμεληθή (edit) των κειμένων της Β' Προσυνοδικής Διασκέψεως περί: *Προσαρμογής των περί νηστείας εκκλησιαστικών Διατάξεων Κωλυμάτων γάμου* και *Κοινού ημερολογίου*.

γ) Ει δυνατόν («*τυγχάνει ευκταίον*») συζητηθούν και τα θέματα του *Αυτοκεφάλου* και των *Διπτύχων* υπό της Προπαρασκευαστικής Επιτροπής προς επίτευξιν επ' αυτών ομοφωνίας.

Η εν λόγω Ειδική Επιτροπή επετέλεσε το έργο αυτής εντός της δοθείσης εις αυτήν προθεσμίας ως προς τα σημεία (α) και (β), εργασθείσα μέχρι της προτεραίας της Αγίας και Μεγάλης Εβδομάδος του 2015, μη δυνηθείσα λόγω ελλείψεως χρόνου να εκπληρώση την εκφρασθείσαν ευχήν της Συνάξεως περί του σημείου (γ).

Κατόπιν τούτου, παρέμειναν ως θέματα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου τα αρχικώς συμφωνηθέντα οκτώ τοιαύτα, τα οποία έτυχον της υπό του Κανονισμού προβλεπομένης εγκρίσεως υπό Προσυνοδικής Πανορθόδοξου Διασκέψεως.

Εν τω μεταξύ χρόνω και παρά τα ομοφώνως αποφασισθέντα Εκκλησίαι τινές εξέφρασαν την επιθυμίαν η και αξίωσιν όπως η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος αναβληθή μέχρις ότου συζητηθούν και τύχουν ομοφώνου αποδοχής τόσον τα θέματα του *Αυτοκεφάλου* και των *Διπτύχων*, όσον και τα μη τυχόντα ομοφώνου τροποποιήσεως υπό της ανωτέρω μνημονευθείσης Ειδικής Επιτροπής Κείμενα της Β' Προσυνοδικής Πανορθόδοξου Διασκέψεως (1982) περί *Κωλυμάτων γάμου* και *Κοινού ημερολογίου*. Ως προς τα τελευταία δύο θέματα δεν δυνάμεθα ειμή να εκφράσωμεν την έκπληξιν ημών εκ της ως άνω αξιώσεως, δοθέντος ότι η απόφασις της Συνάξεως ημών του έτους 2014 ουδόλως προέβλεπε ριζικήν αναθεώρησιν (revision) των κειμένων τούτων, αλλ' απλήν «επιμέλειαν» (editing) αυτών υπό της Ειδικής Επιτροπής, διό και ορθώς ο προεδρεύων αυτής δεν επέτρεψε ριζικήν τινά αναθεώρησιν αυτών, διότι τούτο θα απετέλει παράβασιν η υπέρβασιν της δοθείσης τη Επιτροπή υπό της Συνάξεως ημών εντολής. Η περί αναθεώρησεως των εν λόγω κειμένων αξίωσις ωρισμένων Εκκλησιών θα απήτει σαφώς νέαν ομόφωνον απόφασιν της Συνάξεως των Προκαθημένων, διάφορον της ληφθείσης εν έτει 2014 τοιαύτης περί απλής επιμελείας των εν λόγω κειμένων, ήτις επιμέλεια, ως εκ της φύσεως αυτής, δεν θα ηδύνατο να θίξη τον πυρήνα του

περιεχομένου των κειμένων τούτων.

Ευρισκόμεθα, λοιπόν, αδελφοί, προ του διλήμματος, το οποίον θέτουν ενώπιον ημών Εκκλησίαι τινές, η να εμμείνωμεν εις την ληφθείσαν εν έτει 2014 κοινήν απόφασιν ημών περί συγκλήσεως της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου μετά των οκτώ θεμάτων, τα οποία έτυχον ήδη ομοφώνου πανορθόδοξου εγκρίσεως, η να αναβάλωμεν την σύγκλησιν της Συνόδου μέχρις ότου επέλθη πανορθόδοξος συμφωνία και επί των θεμάτων του *Αυτοκεφάλου*, των *Διπτύχων* και των περί *Γάμου* και *Ημερολογίου* κειμένων. Εάν επιλέξωμεν το τελευταίον, θα χρειασώμεν σειράν όλην συναντήσεων της Προπαρασκευαστικής Επιτροπής, η οποία κατά τον ισχύοντα Κανονισμόν προετοιμασίας της Συνόδου δέον να καταλήξη εις την ομόφωνον έγκρισιν των σχετικών κειμένων, τα οποία θα υποβληθούν εις νέαν Προσυνοδικήν Διάσκεψιν προς τελικήν έγκρισιν. Τούτων δοθέντων θα παραμένη άγνωστον εάν και πότε θα συγκληθή η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος, μη αποκλειομένης εν τέλει της ματαιώσεως αυτής. Η ευθύνη ημών είναι όντως μεγίστη δι' ο, τι ήθελε συμβή και οφείλομεν να την αναλογισθώμεν πριν η προτιμήσωμεν το καλλίτερον έναντι του καλού και το μείζον έναντι του αναγκαίου, υπαναχωρούντες εκ της αρχικής κοινής ημών αποφάσεως. Η καθ' ημάς Αγιωτάτη Εκκλησία δηλοί ότι αδυνατεί να αναλάβη την ιστορικήν ευθύνην της αναβολής της συγκλήσεως της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου και τον ως εκ ταύτης κίνδυνον ματαιώσεως αυτής.

2. Επί των υπολοίπων θεμάτων

α) Το Σχέδιον του Κανονισμού λειτουργίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου

Ως γνωστόν, η συνελθούσα προσφάτως εν Αθήναις Ειδική Επιτροπή προς σύνταξιν σχεδίου Κανονισμού λειτουργίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου δεν κατώρθωσε να ολοκληρώση το έργον αυτής εγκρίνασα τελικώς μόλις τέσσαρα εκ των δεκαέξι προταθέντων άρθρων, όπερ σημαίνει ότι δέον να εξευρεθή τρόπος ολοκληρώσεως του έργου τούτου, ει δυνατόν κατά την διάρκειαν της παρούσης Συνάξεως, δι' ειδικής επιτροπής, εκ των σπλάγχχνων ημών, μετά της σαφούς εντολής προς αυτήν όπως ολοκληρώση το έργον της εντός των ημερών και υποβάλη αυτό εις την ολομέλειάν μας ενταύθα προς έγκρισιν, ώστε να μη χρειασθή νέα Σύναξις Προκαθημένων προς έγκρισιν του Κανονισμού.

β) Το θέμα της προσκλήσεως παρατηρητών εις την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον

Το θέμα τούτο πρόκειται ημίν προς απόφασιν κατά την παρούσαν Σύναξιν ημών υπό την διττήν αυτού μορφήν, ήτοι της προσκλήσεως παρατηρητών τόσον εκ των εντός της Ορθοδόξου Εκκλησίας κληρικών, μοναχών και λαϊκών, όσον και εξ

άλλων χριστιανικών Εκκλησιών και Ομολογιών, ιδία εξ εκείνων εξ αυτών, μετά των οποίων ευρισκόμεθα εν θεολογικώ διαλόγω. Κατά την γνώμην ημών, αμφοτέραι αι κατηγορίαι αύται δέον να κληθούν όπως παραστούν εις τας εργασίας της Συνόδου, βεβαίως άνευ δικαιώματος λόγου η ψήφου, δοθέντος ότι η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος ενδιαφέρει κατά τρόπον άμεσον και ζωτικόν τόσον τους Ορθοδόξους λαϊκούς, κληρικούς και μοναχούς, όσον και τον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον. Σημειωτέον, ότι και κατά τας εργασίας της Β' Συνόδου του Βατικανού η ημετέρα Εκκλησία εκλήθη να αποστείλη και απέστειλε παρατηρητάς.

Εφ' όσον υπάρξει συμφωνία επί της αρχής της προσκλήσεως τοιούτων παρατηρητών, δέον όπως προβώμεν εις τον καθορισμόν του τρόπου εκπροσωπήσεως αυτών, του αριθμού και της τοποθετήσεως αυτών εν τω χώρω της Συνόδου, ως και επί παντός άλλου σχετικού προς το θέμα αυτό ζητήματος.

γ) Το θέμα της αυθεντίας της Συνόδου δέον επίσης να απασχολήση την παρούσαν Σύναξιν. Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος θέλει πραγματοποιηθή εις μίαν εποχήν, κατά την οποίαν οι θεσμοί γενικώς διέρχονται κρίσιν αυθεντίας, αμφισβητούμενοι υπό του συγχρόνου ανθρώπου, τούτο δε τείνει να επηρεάση, δυστυχώς, και τον χώρο της Εκκλησίας. Συνοδικαί αποφάσεις, αι οποίαι άλλοτε εγένοντο σεβασταί υπό του κλήρου και του λαού ως φωνή Θεού («έδοξε γαρ τω Αγίω Πνεύματι και ημίν» {Πραξ. ιε', 28}), σήμερον αμφισβητούνται υπό μερίδος πιστών, ενίοτε πριν η ληφθούν και ανακοινωθούν. Είναι γνωστόν ότι και η αποφασισθείσα ίνα συνέλθη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος αμφισβητείται υπό τινων «αγωνιστών της Ορθοδοξίας», αποκαλουμένη υπ' αυτών «ληστρική» πριν η ακόμη συνέλθη. Ποίον κανονικόν κύρος θα έχουν αι αποφάσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου και ποίας κανονικάς συνεπειάς θα έχη η τυχόν ανυπακοή προς αυτάς; Φρονούμεν ότι τούτο δέον να διευκρινηθή υφ' ημών προς αποφυγήν συγχύσεως παρά τω λαώ του Θεού και άλλων δυσαρέστων συνεπειών εν τω σώματι της Εκκλησίας.

δ) Τέλος, καθίσταται αναγκαίον όπως διευκρινηθή εν ζήτημα, το οποίον προέκυψε, καθ' ημάς απροσδοκήτως, ήτοι το ερώτημα περί του ακριβούς νοήματος του όρου *ομοφωνία* (consensus), την οποίαν απεδέχθημεν ως τρόπον λήψεως αποφάσεων τόσον κατά την προετοιμασίαν όσον και κατά τας εργασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Επί του θέματος τούτου δέον να διευκρινηθώσι τα ακόλουθα ζητήματα:

Πρώτον, η έννοια της ομοφωνίας ως consensus, και όχι ως unanimity, έχει διεθνώς την έννοιαν ότι εάν μία η περισσότεραι αντιπροσωπίαι διαφωνήσουν προς μίαν συγκεκριμένην πρότασιν και διατυπώσουν ιδίαν τοιαύτην, δέον να καταβληθή προσπάθεια αποδοχής της υπό των αντιπροσωπιών τούτων γνώμης η προτάσεως, εις περίπτωσιν όμως κατά την οποίαν δεν επιτευχθή συναίνεσις (consensus) επί

της αντιπροτάσεως, τότε η διαφωνία αυτή, εφ' όσον οι διαφωνούντες επιμένουν, καταγράφεται αλλά δεν ακυρώνει την προς ην υπήρξεν η διαφωνία αρχικήν θέσιν, και οι διαφωνούντες υπογράφουν το αρχικόν κείμενον, καταγράφοντες, εάν θέλουν, την διαφωνίαν των. Εάν υπάρξη άρνησις υπογραφής του κειμένου, τούτο θα εσήμαιεν αρνησικυρίαν (veto), πράγμα το οποίον θα ωδήγει εις αδιέξοδον.

Δεύτερον ζήτημα, το οποίον δέον να διευκρινηθή, είναι εάν η ομοφωνία αναφέρεται εις τους παρόντας κατά τας εργασίας «ενός σώματος η απαιτή την φυσικήν παρουσίαν όλων των μελών του σώματος». Εάν αποδεχθώμεν το δεύτερον, τότε η τυχόν απουσία η ηθελημένη και σκόπιμος απουσία τινών εκ των μελών θα ωδήγει εις διάλυσιν τας εργασίας του σώματος επί επικλήσει της ελλείψεως ομοφωνίας.

Το πρώτον εκ των ως άνω ζητημάτων προέκυψε κατά τας εργασίας της Ε' Προσυνοδικής Διασκέψεως, καθ' ην δύο αντιπροσωπίαι ηρνήθησαν να υπογράψουν κοινόν κείμενον, επί τω λόγω ότι αι θέσεις των Εκκλησιών των δεν έγιναν δεκταί υπό πάντων των μελών της Διασκέψεως, και ούτως ευρισκόμεθα προ αδιεξόδου ως προς την προετοιμασίαν της Συνόδου, εφ' όσον εν εκ των βασικών κειμένων αυτής παραμένει ανυπόγραφον υπό τινων εκ των αντιπροσώπων.

Το δεύτερον ζήτημα ηγέρθη κατά την πρόσφατον συνάντησιν εν Αθήναις της Ειδικής Επιτροπής προς σύνταξιν σχεδίου Κανονισμού λειτουργίας της Συνόδου. Κατά την συνάντησιν ταύτην εξητήθη επιμόνως υπό τινων αντιπροσώπων όπως περιληφθή εις τον Κανονισμόν πρόβλεψις, καθ' ην, εάν μία Εκκλησία δι' οιονδήποτε λόγον αποχωρήσῃ εκ των εργασιών της Συνόδου, τότε ο Πρόεδρος αυτής οφείλει να εξασφαλίσῃ την παρουσίαν αυτής, διότι άλλως η Σύνοδος αδυνατεί να συνεχίσῃ τας εργασίας αυτής (δηλαδή διαλύεται) λόγω μη υπάρξεως ομοφωνίας. Εκεί οδηγούμεθα όντως εάν θεωρήσωμεν την ομοφωνίαν ως εφαρμοζομένην όχι μόνον επί των παρόντων αλλά και επί των απόντων.

Επιθυμούμεν να δηλώσωμεν ευθέως ότι η καθ' ημάς Αγιωτάτη Εκκλησία και ημείς προσωπικώς αδυνατούμεν να εννοήσωμεν και αποδεχθώμεν την πραγματοποιήσιν μιάς Συνόδου, η οποία θα τελή υπό την δαμόκλειον σπάθην της διαλύσεως αυτής, εάν μία η περισσότεραι Εκκλησίαι απεφάσιζον να αποχωρήσουν εξ αυτής. Μία τοιαύτη Σύνοδος, τελούσα υπό την απειλήν της διαλύσεως, είναι προτιμότερον να μη γίνῃ ποτέ.

Η παράδοσις της Εκκλησίας γνωρίζει εν τη εφαρμογή της συνοδικότητος πλείστα όσα παραδείγματα Συνόδων, και μάλιστα Οικουμενικών, κατά τας οποίας Εκκλησίαι τινές απουσίαζον, άλλοτε ακουσίως και άλλοτε ηθελημένως, εκ των εργασιών της Συνόδου, χωρίς τούτο να εμποδίσῃ το παράπαν την λειτουργίαν

αυτών. Πολλών Συνόδων αι αποφάσεις ανεγνωρίσθησαν εκ των υστέρων υπό των μη μετασχόντων εις αυτάς. Η εξάρτησις της ομοφωνίας εκ της φυσικής παρουσίας δεν έχει, καθ' όσον γνωρίζομεν, ιστορικόν προηγούμενον.

Και επί του θέματος τούτου καλούμεθα αδελφικώς και εν αγάπη να διασκεφθώμεν.

Ταύτα τα θέματα εισηγούμεθα εις την αγάπην Σας, αδελφοί, ως αναμένοντα την διαβούλευσιν και απόφασιν ημών, ώστε να φθάσωμεν εις την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον εν ομογνωμία. Εκτός τούτων υπάρχουν και τινα πρακτικής φύσεως ζητήματα, τα οποία καλούμεθα να διευθετήσωμεν εν όψει της Συνόδου. Αναφέρομεν ενδεικτικώς τινα εξ αυτών.

α) Η διάρκεια της Συνόδου. Δεν γνωρίζομεν τι φρονείτε περί αυτού, αλλά κατά την γνώμην ημών, ο αριθμός, η έκτασις και η σπουδαιότης των θεμάτων θα καταστήσουν αναγκαίαν την διάρκειαν της Συνόδου επί δύο, τουλάχιστον, εβδομάδας, λαμβανομένων υπ' όψιν και των λατρευτικών και άλλων εκδηλώσεων, αι οποίαι θα προστεθούν εις τας εργασίας αυτής.

β) Η αποφασισθείσα κατά την προηγουμένην Σύναξιν ημών διάταξις και ταξιθέτησις του Προέδρου και των Προκαθημένων θέλει δημιουργήσῃ τοπικήν απόστασιν μεταξύ αυτών και των μελών των αντιπροσωπιών αυτών, όπερ θα δυσχεραίνῃ την επικοινωνίαν μεταξύ των Προκαθημένων και των υπ' αυτούς αντιπροσωπιών. Το πρακτικόν τούτο πρόβλημα χρήζει διευθετήσεως.

γ) Είναι ανάγκη συντόμως να δημιουργηθῇ ἡ κοινή διορθόδοξος Γραμματεία της Συνόδου, ἡ οποία, πλαισιώνουσα την ἤδη υπάρχουσαν Γραμματείαν επί της Προπαρασκευῆς της Συνόδου, θα αναλάβῃ το δυσχερές, ἀλλά σημαντικώτατον ἔργον της προβολῆς της Συνόδου προς τε το πλήρωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας και προς τον εκτός αυτής κόσμον, δημοσιεύουσα και κυκλοφορούσα τα συμφωνηθέντα κείμενα, ώστε να ενωτισθῇ ἡ Σύνοδος τας αντιδράσεις των πιστών και του κόσμου, και να λάβῃ αυτάς, κατά το δυνατόν, υπ' όψιν εις το ἔργον αυτής. Τέλος,

δ) θα καταστή συντόμως αναγκαίον να αντιμετωπίσωμεν το πρακτικόν θέμα της οικονομικής δαπάνης της Συνόδου, ἡ οποία ως εκ του μεγέθους αυτής θα υπερβῇ τας δυνατότητας του Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ως γνωρίζετε ἤδη, καθ' ὄλην την επί δεκαετίας προετοιμασίαν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου το Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐπωμίζετο το βάρος της οικονομικῆς δαπάνης των πολλών και επανειλημμένων συνεδριῶν των Προπαρασκευαστικῶν Επιτροπῶν και των Προσυνοδικῶν Διασκέψεων, ως και των Συνάξεων των Προκαθημένων. Το ἔπραξε και πράττει τούτο εκ του υστερήματος αυτού λίαν ευχαρίστως. Ἢδη ὁμως

θα χρειασθή η κατά την δύναμιν εκάστης Εκκλησίας συνεισφορά εις κοινόν Ταμείον υπό διορθόδοξον έλεγχον προς αντιμετώπισιν των μεγάλων δαπανών, αι οποίαι θα απαιτηθούν δι' εν τόσον μέγα εγχείρημα, ως η, συν Θεώ, συγκληθησομένη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος. Είμεθα βέβαιοι ότι κατανοούν τούτο πάσαι αι αδελφαί Εκκλησίαι, και θα συντρέξουν άπασαι κατά την εκάστης δύναμιν.

Προσφιλέστατοι και τιμώτατοι εν Χριστώ αδελφοί,

Διεγράψαμεν εν συντομία τα κατά την ημετέραν γνώμην εκκρεμή ζητήματα, τα οποία αναμένουν την λύσιν αυτών υφ' ημών των Προκαθημένων των αδελφών Εκκλησιών. Υμείς θα κρίνητε, εάν και ποία εξ αυτών τυγχάνουν αμέσου προτεραιότητος η εάν υπάρχουν και άλλα θέματα, τα οποία θα έδει να απασχολήσουν την παρούσαν Σύναξιν ημών. Αναμένομεν προς τούτο τας Υμετέρας παρατηρήσεις.

Όπισθεν των προτάσεων ημών υπάρχει η βεβαιότης ότι άπαντες μετά του αυτού ζήλου επιποθούμεν την σύγκλησιν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Αγιωτάτης Εκκλησίας ημών άνευ, επαναλαμβάνομεν, περαιτέρω χρονοτριβής, δοθέντος ότι «ο καιρός συνεσταλμένος εστί» (Α' Κορ. ζ', 29), καθότι πενήκοντα και πλέον έτη καθυστερήσεως και αναβολής έχουν εκθέσει σοβαρώς την Εκκλησίαν ημών εις τα όμματα εχθρών και φίλων, ίνα μη είπωμεν και ενώπιον του Θεού και της Ιστορίας. Χωρήσωμεν, λοιπόν, ταχύ επί το προκείμενον ημίν έργον «αφορώντες εις τον της πίστεως αρχηγόν και τελειωτήν Ιησούν» (Εβρ. ιβ', 2), Όστις, πρεσβείαις της Παναχράντου Αυτού Μητρός και πάντων των Αγίων, «ουκ αφήσει ημάς ορφανούς» (πρβλ. Ιωάν. ιδ', 18), αλλά διά του Παρακλήτου θα ενώση ημάς επί το αυτό εν Συνόδω, ως ενώνει ήδη ημάς εν τω Σώματι και τω Αίματι Αυτού. «Τα αδύνατα παρά ανθρώποις δυνατά παρά τω Θεώ εστιν» (Λουκ. ιη', 27).

«Χαίρετε, λοιπόν, αδελφοί, εν Κυρίω και ο Θεός της αγάπης και της ειρήνης έσται μεθ' ημών» (πρβλ. Β' Κορ. ιγ', 11). Αμήν!

<http://bitly.com/1WEoeMh>